

تحلیل

دستورالعمل طبقه‌بندی شش‌گانه بانک‌ها توسط بانک مرکزی اعلام شد

پایان دوران بانک‌های چند شغل

زهراتوسی| بانک مرکزی با ابلاغ یک دستورالعمل تازه، بانک‌های کشور را در ۶ گروه اصلی تقسیم کرده است تا فعالیت هرکدام در محدوده‌ای مشخص انجام شود. براساس این طرح، بانک‌ها در قالب‌های «جامع، قرض‌الحسنه، تخصصی، تجاری، توسعه‌ای و پس‌انداز و تسهیلات مسکن» فعالیت خواهند کرد.

مسئولان بانک مرکزی می‌گویند هدف از این تغییر، «ساماندهی مدل کسب‌وکار بانک‌ها» و جلوگیری از فعالیت‌های پراکنده و پرریسک آن‌هاست؛ یعنی از این پس هر بانک باید دقیقاً مشخص کند برای چه هدفی تأسیس شده و در همان چارچوب مجاز به جذب سپرده، پرداخت تسهیلات و سرمایه‌گذاری خواهد بود.

تا امروز بسیاری از بانک‌های کشور، به‌ویژه بانک‌های خصوصی، عملاً ترکیبی از چند نقش را با هم ایفا می‌کردند؛ هم وام‌تجاری می‌دادند، هم پروژه‌عمرانی می‌گرفتند، هم شرکت‌داری می‌کردند و هم وارد بازار ملک و ازمی می‌شدند. حالا با طبقه‌بندی جدید، این رویه قرار است متوقف شود. برای هر گروه، نوع خدمات، دامنه فعالیت، حداقل سرمایه و نسبت‌های احتیاطی متفاوت تعیین خواهد شد.

در کنار این تغییر ساختاری، بانک مرکزی خبر داده که سرمایه‌ثبت‌شده شبکه بانکی نیز از حدود هزارو ۳۵۰ همت در پایان شهر یور امسال، تا پایان سال به هزارو ۴۶۰ همت می‌رسد. کارشناسان این رشد را نشانه‌ای از حرکت به سمت بانکداری با پشتوانه سرمایه‌ای قوی‌تر می‌دانند، هرچند درباره واقعی بودن این افزایش (آورده نقدی یا صرفاً تجدید ارزیابی دارایی‌ها) پرسش‌هایی وجود دارد.

به زبان ساده، اگر این طرح عملی شود، هر بانک مسیر مشخصی پیدا می‌کند . بانک جامع، وظیفه ارائه همه خدمات متعارف بانکی به اشخاص حقیقی و حقوقی را دارد. بانک قرض‌الحسنه، باید بر وام‌های بدون بهره برای نیازهای خرد تمرکز کند.

بانک تخصصی، به بخش‌های مشخص مثل کشاورزی یا صنعت خدمات ویژه می‌دهد. بانک تجاری، معاملات کوتاه‌مدت و اعتبارات جاری را پوشش می‌دهد. بانک توسعه‌ای، تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی و ملی را برعهده می‌گیرد . بانک پس‌انداز و تسهیلات مسکن، به بازار مسکن و وام‌های مرتبط با ساخت و خرید خانه می‌پردازد. تحلیلگران اقتصادی می‌گویند این تقسیم‌بندی به ظاهر ساده، در عمل می‌تواند بازار پول کشور را زیر و رو کند. چون رقابت بانک‌ها به شکل فعلی تماماً بر اساس جذب سپرده و نرخ سود بوده، اما حالا ممکن است هر طبقه قواعد خودش را داشته باشد. برای مثال بانک قرض‌الحسنه با نرخ‌های پایین کار می‌کند و بانک تجاری باید سود متعارف در بازار ارائه دهد.

اما پرسش اصلی این است که آیا تفکیک مأموریت‌ها به بهبود عملکرد شبکه بانکی منجر می‌شود یا فقط شکل ظاهری را تغییر می‌دهد؟

بعضی کارشناسان هشدار می‌دهند اگر این دستورالعمل بدون اصلاح مشکلات ریشه‌ای اجرا شود مثل ناترازی ترانزاکشن‌ها، وام‌های برگشت‌ناپذیر یا نرخ سود دستوری، نتیجه فقط «تابلوعوض کردن بانک‌ها» خواهد بود.

از سوی دیگر، این طبقه‌بندی می‌تواند مسیر تازه‌ای برای سیاست‌گذار باز کند؛ دولت می‌تواند منابع و اعتبارات هر طبقه را به سمت اهداف خاص مثل مسکن، اشتغال یا تولید جهت دهد.

منتقدان می‌گویند چنین تمرکزی اگر با نظارت دقیق همراه نباشد، ممکن است دوباره به «وام‌های سفارشی و تکلیفی» بینجامد.

در سطح کلان، افزایش سرمایه هم نشانه‌ای است از تلاش برای منطبق شدن نظام بانکی با استانداردهای جهانی مانند کفایت سرمایه . اما هنوز مشخص نیست همه بانک‌ها توان تأمین این سرمایه را دارند یا نه. تعدادی از بانک‌های کوچک، به‌ویژه مؤسسات ادغام‌شده یا زبانه، ممکن است برای باقی‌ماندن در یکی از این طبقات، نیاز به تزریق سرمایه یا حتی ادغام دوباره داشته باشند.

در مجموع، اقدام بانک مرکزی را می‌توان گامی در جهت شفافیت و نظم تلقی کرد، اما موفقیتش وابسته به دو عامل کلیدی است؛ اجرای واقعی محدودیت‌ها و تقویت نظارت بر ترانزاکشن‌ها. اگر این دو همراه نباشد، طرح طبقه‌بندی ممکن است فقط به بازنویسی تابلو سردر شعب بانکی خلاصه شود.

آسیب‌شناسی و راهکارهای رونق یک نسخه موفق جهانی که در ایران به بار ننشست

خوشه‌های صنعتی؛ رؤیای نیمه‌تمام توسعه



خوشه‌های صنعتی بیشتر در محدوده محلی باقی ماندند و نتوانستند به زنجیره ارزش کشور یا بازارهای صادراتی پیوند بخورند. ضعف در برندسازی و نبود کانال‌های صادرات موجب شد خوشه‌ها در بازار داخلی رقابت فرسایشی را تجربه کنند

محمدزاده| خوشه‌های صنعتی یکی از سیاست‌های کلیدی توسعه صنعتی در ایران بودند، اما در عمل کمتر از انتظار ظاهر شدند.

در دهه ۱۳۸۰، مفهوم «خوشه صنعتی» به عنوان یکی از مدل‌های موفق توسعه منطقه‌ای و افزایش بهره‌وری صنایع کوچک و متوسط وارد گفتمان سیاست‌گذاری صنعتی ایران شد. این مدل که پیش از آن در کشورهای توسعه‌یافته و نوظهور از جمله ایتالیا، آلمان، کره جنوبی و چین موفقیت‌های چشمگیری داشت، بر همکاری بنگاه‌های کوچک و متوسط یک منطقه در زنجیره ارزش مشترک، اشتراک دانش، نوآوری و هم‌افزایی رقابتی تمرکز دارد.

انتظار می‌رفت با اجرای طرح خوشه‌های صنعتی، ضعف بنگاه‌های پراکنده محلی در تأمین مالی، فناوری و بازار جبران شود و شبکه‌ای از کسب‌وکارهای هم‌افزا در استان‌ها شکل گیرد. با این حال، پس از گذشت بیش از دو دهه از اجرای طرح‌های متعدد خوشه صنعتی، تجربه ایران نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از این خوشه‌ها یا به رکود و انفعال کشیده شدند یا عملاً در سطح مطالعات و جلسات هم‌اندیشی باقی ماندند. بر همین اساس در این گزارش بر بررسی دلایل ناکامی نسبی خوشه‌های صنعتی در ایران و ارائه راهکارهای عملی برای احیای آن‌ها می‌پردازیم.

■ وضعیت اجرایی و نتایج غیرقابل دفاع

طرح خوشه‌های صنعتی در ایران عمدتاً توسط سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران از سال ۱۳۸۱ آغاز شد. در ابتدا بیش از ۳۰۰ خوشه صنعتی در ۳۱ استان شناسایی شد، اما مطابق گزارش‌های رسمی تا سال ۱۴۰۲، تنها کمتر از ۲۰ درصد آن‌ها به مرحله بلوغ و خوداتکایی رسیدند. بسیاری از خوشه‌ها در سطح «مرحله رشد اولیه» متوقف ماندند و نتوانستند به همکاری پایدار میان بنگاه‌ها یا برند مشترک منطقه‌ای دست یابند.

نمونه‌هایی نظیر خوشه مبلمان ملایر، خوشه کفش سنندج، خوشه فرش تبریز یا شیرینی یزد هرچند در ابتدا با شور و امید آغاز شدند، اما با گذشت زمان به

دلیل ضعف ساختار حمایتی، اختلاف منافع میان اعضا و نبود بازار مشترک منسجم، از مسیر توسعه جدا شدند.

موفق‌ترین خوشه‌های صنعتی ایران معمولاً در حوزه‌هایی شکل گرفتند که نهادهای محلی قدرتمند، اتحادیه‌های صنفی منسجم و صادرات فعال داشتند (مثل خوشه فرش دستباف تبریز و شکلات و شیرینی یزد). اما سایر خوشه‌ها که وابسته به حمایت‌های دولت باقی ماندند، به دلیل نبود انگیزه اقتصادی مستقل، نتوانستند پایداری بلندمدت پیدا کنند.

■ آسیب‌شناسی ناکامی خوشه‌های صنعتی

(الف) ضعف ساختار نهادی و حکمرانی محلی

یکی از چالش‌های اصلی در کشور، غیبت نهاد مدیریتی و هماهنگ‌کننده مستقل برای اداره خوشه‌هاست. بسیاری از خوشه‌ها توسط شرکت‌های مشاوره‌ای یا اداره‌های دولتی مدیریت می‌شدند، نه خود فعالان صنعتی. این موجب شد اعتماد میان اعضا شکل نگیرد و تصمیمات بیشتر «از بالا» گرفته شود تا «درون‌زا». در مدل‌های موفق جهانی، مدیریت خوشه‌ها بر پایه خودگردانی و مشارکت داوطلبانه فعالان محلی است، نه طرح‌های هدایت‌شده دولت.

(ب) فرهنگ همکاری ضعیف میان بنگاه‌ها

در اقتصاد ایران، بنگاه‌های کوچک معمولاً با ذهنیت رقابت فردی و بی‌اعتمادی نسبت به هم فعالیت می‌کنند. تجربه خوشه‌ها نشان داد نبود فرهنگ مشارکت، تبادل اطلاعات و تعامل سازنده موجب شد ایده هم‌افزایی عملاً محقق نشود. بسیاری از اعضای خوشه به همکاری واقعی تمایلی نداشتند و تنها برای بهره‌مندی از تسهیلات دولتی به طرح‌ها پیوستند.

(ج) تمرکز بیش از حد بر جنبه‌های مطالعاتی و کمبود اقدام‌های عملی

اجرای طرح‌های خوشه‌ای ایران با مراحل متعدد شناسایی، مطالعه، تدوین برنامه و جلسات همایش آغاز می‌شد، اما بخش «عملیاتی» یعنی تشکیل شبکه تأمین مشترک، بازاریابی گروهی یا توسعه فناوری مشترک بسیار محدود بود. در بسیاری موارد خوشه‌ها هیچ اقدام واقعی اقتصادی انجام ندادند.

(د) عدم اتصال به زنجیره ارزش ملی و جهانی

خوشه‌های صنعتی ایران بیشتر در محدوده محلی باقی ماندند و نتوانستند به زنجیره ارزش کشور یا بازارهای صادراتی پیوند بخورند. ضعف در برندسازی و نبود کانال‌های صادرات منسجم موجب شد خوشه‌ها در بازار داخلی رقابت فرسایشی را تجربه کنند بدون اینکه از مزایای اقتصاد شبکه‌ای بهره‌مند شوند.

(ه) تغییرات مدیریتی و نبود سیاست‌های پایدار

هر تغییر دولت یا مدیران سازمان‌های صنعتی، جهت‌گیری‌های سیاستی را تغییر می‌داد. نبود سیاست پایدار و سند بلندمدت در سطح ملی برای توسعه خوشه‌ها سبب شد طرح‌ها عملاً حالت پروژه‌ای و مقطعی پیدا کنند و با پایان دوره مدیران، تعطیل شوند.

(و) کمبود زیرساخت‌های دیجیتال و شبکه‌های اطلاعاتی

یکی از عوامل موفقیت خوشه‌ها در کشورهای پیشرو، وجود سکوهای دیجیتال برای تبادل اطلاعات، بازاریابی گروهی و آموزش مشترک است. در ایران چنین زیرساخت‌هایی وجود ندارد یا بسیار پراکنده است. نتیجه آن عدم شکل‌گیری ارتباط زنده و حرفه‌ای میان اعضای خوشه است.

■ راهکارهای پیشنهادی برای رونق و احیای خوشه‌های صنعتی

۱. تقویت نهادهای محلی مستقل

ایجاد «شرکت‌های مدیریت خوشه» با مالکیت جمعی بنگاه‌ها (نه دولت) و ساختار شفاف مالی می‌تواند اعتماد اعضا را تقویت کند. لازم است دولت نقش خود را از «مدیر» به «تسهیلگر» تغییر دهد و اختیار تصمیم‌گیری را به خود فعالان اقتصادی واگذار کند.

۲. ایجاد صندوق‌های مالی مشترک

خوشه‌ها می‌توانند با تأسیس صندوق‌های اعتبار خرد و سرمایه‌گذاری مشترک، از وابستگی کامل به تسهیلات دولتی خارج شوند. این صندوق‌ها، اگر توسط اعضای خوشه اداره شوند، توان پایداری اقتصادی خوشه را بازسازی می‌کنند.

۳. نوسازی مدل آموزشی و دیجیتال

در عصر جدید، خوشه‌ها نیازمند دیجیتالی‌شدن فرایندهای خود هستند: از بازاریابی اینترنتی گروهی تا کنترل زنجیره تأمین با داده‌های مشترک. ایجاد سامانه ملی خوشه‌های صنعتی مبتنی بر داده و هوش مصنوعی می‌تواند موجب پیوند میان خوشه‌های مختلف و تسهیل انتقال تجربه شود.

۴. سیاست‌گذاری هماهنگ میان نهادهای ملی

امروز دست‌کم پنج نهاد در موضوعات مشابه خوشه صنعتی فعالیت دارند (وزارت صمت، سازمان صنایع کوچک، معاونت علمی، وزارت اقتصاد، شهرداری‌ها و استانداری‌ها). نبود هماهنگی مانع بزرگ توسعه است. تشکیل «ستاد هماهنگی ملی خوشه‌های صنعتی» با اختیارات مشخص پیشنهاد می‌شود.

۵. تمرکز بر صادرات و برند مشترک

برای پایداری اقتصادی خوشه‌ها، تمرکز بر بازار داخلی کافی نیست. تشکیل برندهای منطقه‌ای مشترک (مثل «میل ملایر» یا «فرش خراسان») و ساماندهی صادرات مشترک، مزیت رقابتی ایجاد می‌کند. حمایت در قالب معافیت مالیاتی برای برندهای جمعی می‌تواند انگیزه شکل‌گیری آن‌ها را افزایش دهد.

۶. برقراری نظام ارزیابی واقعی و نه فقط بروکراسی

به جای ثبت تعداد خوشه‌ها به عنوان شاخص موفقیت، باید شاخص‌های واقعی مانند نرخ درآمد صادراتی، ایجاد اشتغال پایدار، نوآوری محصول و تعداد همکاری‌های بین‌بنگاهی مورد ارزیابی قرار گیرد.

۷. نمونه‌های بین‌المللی برای الگوبرگیری

کشورهایی مانند ایتالیا (خوشه‌های پارچه و کفش توسکانی)، کره جنوبی (خوشه‌های ICT در سئول) و هند (خوشه نساجی سورات) نشان دادند موفقیت در این مدل وابسته به اعتماد میان اعضا، نوآوری مشترک و برندهای منطقه‌ای قدرتمند است. ایران می‌تواند تجربه‌های بین‌المللی را با بومی‌سازی فرهنگی و نهادی تلفیق کند. برای مثال، در کره جنوبی بخش زیادی از خوشه‌های کوچک در بازه سه‌ساله از آموزش و فناوری مشترک استفاده کردند و همین امر رشد صادرات آن‌ها را دو برابر کرد. این تجربه نشان می‌دهد توسعه خوشه‌ها نیازمند برنامه زمان‌بندی شده، حمایت هدفمند و ارزیابی مستمر است.

■ جمع‌بندی

اگرچه پروژه خوشه‌های صنعتی در ایران با نگاه توسعه‌گرایانه آغاز شد، ولی اجرای ناقص و مدیریت غیرمنعطف مانع تحقق اهداف شد. برای احیای این طرح، باید خوشه‌ها از فاز بروکراتیک و مطالعاتی خارج و وارد فاز عملیاتی با محوریت بخش خصوصی شوند. موفقیت خوشه‌های صنعتی در آینده ایران در گرو ایجاد اعتماد میان بنگاه‌ها، تحول دیجیتال، برند مشترک ملی و سیاست‌های پایدار مبتنی بر یادگیری جمعی است. تنها با چنین نگاهی می‌توان این ابزار توسعه صنعتی را از رکود به رونق رساند و آن را به الگویی مؤثر برای توسعه پایدار منطقه‌ای بدل کرد.

مجتمع چاپ و نشر روزنامه قدس

اچاپ افست | چاپ شیت | چاپ رول | یووِی | سلفون | لیتوگرافی | صحافی | برش |

مجهزترین چاپخانه شرق کشور با پرسنل حرفه‌ای



مزایده فروش دام زنده، حذف اضطراری و لاشه های سرزده

((تاریخ مزایده مورخ۲۸/۰۸/۱۴۰۴ ساعت ۱۲:۰۰))

این شرکت در نظر دارد دام سنگین زنده،گاو،جوانه وتلیسه حذف زنده اضطراری ولاشه های سرزده خود را از طریق برگزاری مزایده عمومی به فروش برساند. لذا جهت شرکت در مزایده لطفا حداکثر تا تاریخ ۰۸/۰۸/۱۴۰۴ ساعت ۱۰ به آدرس کیلومتر ۵ جاده سرخس مزرعه نمونه آستان قدس رضوی کارخانه لبنی رضوی واحد فروش دامپروری مراجعه و نسبت به تکمیل اسناد مزایده و واریز وجه شرکت در مزایده اقدام فرمایید. مبلغ تضمین شرکت در مزایده ۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال بصورت واریز وجه نقد بشماره حساب ۳۴۴۲۲۲۳۳۱۱ بانک ملت شعبه آستان قدس به نام شرکت دامپروری ولبنی رضوی(جهت دریافت شناسه پرداخت با داخلی ۲۶۸ تماس حاصل فرمایید).

جهت کسب اطلاعات بیشتر با شرکت صنایع دامپروری و لبنی رضوی تماس حاصل فرمایید.
تلفن: ۰۱۲-۵۱۰-۳۳۹۶۰۵۱ داخلی ۳۲۲ - ۲۹۸
هزینه چاپ آگهی ها به عهده برنده مزایده می باشد.

شرکت صنایع دامپروری و لبنی رضوی (سهامی عام)

فروش املاک (مزایده شماره ۵/ ۱۴۰۴)

کمیته امداد امام خمینی (ره) خراسان رضوی در نظر دارد یک قطعه از املاک مازاد متعلق به خود مطابق جدول ذیل را از طریق برگزاری مزایده عمومی بفروش برساند . لذا متقاضیان خرید می توانند برای بازدید از ملک مورد نظر و کسب اطلاعات بیشتر از نحوه برگزاری مزایده و اخذ برگ شرایط شرکت در مزایده به سایت سامانه تدارکات دولت یا به آدرس مشهد: مدرس ۱۲ اداره کل کمیته امداد امام خمینی(ره) طبقه سوم اتاق ۳۰۸ مراجعه فرمایند. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۵۱-۳۲۲۳۹۸۷۱-۰۵۱ اداره تدارکات پشتیبانی تماس حاصل نمایند.

ردیف	آدرس	مساحت	وضعیت سند	قیمت پایه(ریال)	شرایط پرداخت
۱	شهر تربت جام – خیابان پاسداران جنب مدرسه امام رضا(ع)	۲۴۷۲	اجاره خط آستانقدس	۲۲۲/۴۸۰/۰۰۰/۰۰۰	بصورت اقساط (۶۰ درصد نقدی الباقی طی دو قسط با فاصله زمانی ۳ ماهه)